

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО РУМЪНСКИ ЕЗИК -ХІ КЛАС,

ВТОРИ ЧУЖД ЕЗИК – ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПОДГОТОВКА

I.ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Настоящата учебна програма следва единната обща философия на програмиране по различните учебни предмети. Съгласно целите на рамковите изисквания на МОН за разработване на учебни програми в съответствие с ДОО за УС, тя гарантира стабилността и последователността при прилагането на междупредметните връзки по класове. Съобразена е с разработените и утвърдени ДОО по чужди езици за гимназиален етап.

Учебното съдържание е разпределено по компоненти, понятия и дейности, в съответствие с целите (очаквани резултати на ниво учебна програма), дефинирани поотделно за четирите езикови дейности - слушане, четене, говорене и писане. Предложените възможности за междупредметните връзки се отнасят за учебното съдържание като цяло, без да са съотнесени с всяка една дейност поотделно.

II. ЦЕЛИ ПА ОБУЧЕНИЕТО ПО РУМЪНСКИ КАТО ВТОРИ ЧУЖД ЕЗИК ЗА ХІ КЛАС - ГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП.

Обучението по румънски език като втори чужд език в ХІ клас надгражда и доразвива постигнатото в Х клас на профилираните гимназии и паралелки с интензивно изучаване на чужд език. Осъществява се в рамките на предвидения хорариум от часове според учебния план на училището. Ориентирано е към реализиране на целите, представени в ДОО за УС за средната образователна степен, гимназиален етап. Има за задача да стимулира интереса, желанието и мотивацията на учениците за изучаване на румънски език, повишаване на езиковата им култура и по-нататъшно усъвършенстване на владенето на езика. Подготовката е ориентирана към овладяване на умения за общуване с хора, принадлежащи към романоезичните културни общности, в ситуации, надхвърлящи рамките на родноезиковата среда и търсене, откриване и разбиране на информация от източници на румънски език. В процеса на чуждоезиковото общуване ученикът се научава да работи и самостоятелно и в сътрудничество; да подбира подходящите езикови и невербални изразни средства и да прилага творчески решения в ситуации, близки до реалните; да проявява разбиране и съпричастност; да оценява ролята на езика като средство за общуване между хора и народи; да проявява усет и толерантност към културни различия и да уважава правото им на съществуване, в общия стремеж към обединена Европа.

Постигането на крайните цели в обучението по румънски като втори чужд език в ХІ клас е равнозначно на формиране на комуникативни умения за слушане, четене, говорене и писане, подробно описани в Колоната 2 - Очаквани резултати на ниво учебна програма.

III. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

Разделът е разработен в колони 1 и 2 от таблицата.

IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Разделът е разработен в колона 4 на таблицата.

XI КЛАС, ВТОРИ ЧУЖД ЕЗИК – ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПОДГОТОВКА

III. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ		IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ (теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейност	Възможност за междупредметни връзки
С Л У Ш А Н Е	<p>1. Разбира основна информация от кратки публицистични текстове (новини, репортажи, интервюта), художествени текстове(приказка, разказ, откъс от литературно произведение) с ясна структура и стандартно произношение.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Определя текстовата разновидност • Определя основните действащи лица • Посочва основните теми и идеи <p>2. Разбира в подробности</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кратки диалози с един или повече събеседници по теми свързани с всекидневието му • Съобщения на обществени места и по телефона <p>3. Разбира конкретна информация от кратки съобщения, интервюта, новини, репортажи на стандартен език</p> <p>4. Използва компенсаторни стратегии за разбиране на непознати думи и неясни части от текста</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ориентира се по контекста, по интонация, тон и темпо на говорене 	<p>1. Основни теми, по които учениците развиват своите умения:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Личен живот, взаимоотношения, общество (дом, семейство, родина - в контекста на съпоставяне между родната и румънска действителност) • Предимства и проблеми на съвременния начин на живот(постижения на науката и техниката, безработица, дрога, престъпност) • Свободно време, хоби, туризъм (настаняване в хотел, ползване на обществен транспорт) • Празници и традиции (съпоставяне) • Литература и изкуство, забележителни личности - родни и румънски • Обучение и избор на професия <p>1. Учениците трябва да могат да</p>	<p>1.Pronumele personal: cazul dativ,forme neaccentuate; Constructii verbale cu dativul</p> <p>2.Indicativul: timpul viitor-am sa fac,voi face; Pronumele si adjectivul interogativ-relativ ce; Adjectivul si adverbul: gradul comparativ</p> <p>3.Recapitulare</p> <p>4.pronumele si adjectivul interogativ-relativ care: nominative si acuzativ; Constructii determinative; Adjective participiale</p> <p>5.Pronumele personale: dativ, forme accentuate; Dublarea complementului</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност да:</p> <p>1.Работят с различни автентични материали (вестници, списания, филми, аудиокасети</p> <p>2.Работят индивидуално, по двойки, в малки и големи групи</p>	<p>1. Въз основа на знанията си по:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Български език и литература учениците разпознават граматическите категории и структури, текстовите разновидности, умеят да се изразяват • Обществени науки и

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ч Е Т Е Н Е	<p>1. Разбира основната информация от публицистични (рубрики в списания, анекдоти, реклами), кратки литературни текстове на подходящи за възрастта теми</p> <ul style="list-style-type: none"> • Определя текстовата разновидност • Определя действащите лица • Проследява основните моменти <p>1. Разбира в подробности</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кратки писма и картички • Разписания • Комикси, статии на познати теми и стандартен език • Откъси от разкази и литературни произведения на стандартен език • Отбелязва въпроси, гледни точки, пожелания, мнения • Разбира основни социокултурни особености <p>3. Намира конкретна информация в кратки текстове на позната тематика: каталози, брошури, реклами, инструкции, менюта, писма</p> <p>4. Използва компенсаторни стратегии, за да се ориентира в текста: познати словообразователни модели, интернационализми, ориентира се в контекста</p>	<p>общуват по теми:</p> <ul style="list-style-type: none"> • В конкретни ситуации от ежедневието • В училищна и извънучилищна среда • На обществени места, при пътуване <p>2. Учениците изразяват езиковата реализация на действия като:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Описване на навици, ситуации, качества на предмети или личности • Разказване на събития, истории • Изразяване на желание, възможност, чувства • Даване на съвети, инструкции, заповеди • Формулиране на съобщение, писмо • Изразяване на лично мнение, извличане на заключения • Споделяне на планове за бъдещето - вероятни и възможни <p>3. Ученикът общува по темите, изпълнявайки ролята на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Читател/слушател в личния живот, в сферата на масовата информация • Събеседник в разговори, 	<p>indirect; Pronumele si adjectivele si adjectivele nehotarate unul, altul; Prepozitii si locutiuni prepozitionale cu genitivul si dativul</p> <p>6.Pronumele reflexiv reflexive in dativ; Verbe cu pronume reflexiv in dativ;</p> <p>Dativul posesiv</p> <p>7.Formele pronominale neaccentuate:dativ+acuza tiv;</p> <p>Pronumele si adjectivele demonstrative: Numeralul colectiv: amandoi,ambii</p> <p>8.Imperativul.Vocativul</p> <p>9.Pronumele si adjectivele posesiv.Articolul genitival</p>	<p>3.общуват в ситуации, създадени според учебното съдържание или извън него: водят кореспонденция в Internet, пишат e-mail</p> <p>4. Имат достатъчно време за самостоятелна изява (писмена и устна)</p> <p>5. Сами да правят изводи,</p>	<p>гражданско образование дискутират и изразяват мнения по различни проблеми, разширяват познанията си за Румъния</p> <ul style="list-style-type: none"> • Природни науки и екология: обсъждат екологични проблеми, обсъждат и разговарят върху здравни проблеми • Изкуства: запознават се и представят

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Г О В О Р Е Н Е	<p>1. Води кратък разговор в ежедневни ситуации</p> <ul style="list-style-type: none"> • Търси, получава и обсъжда конкретна информация • Говори за преживявания и събития от миналото и настоящето • Изказва бъдещи идеи и намерения • Изразява съгласие/несъгласие с позицията на събеседника • Изразява лично мнение и становище по конкретни ситуации <p>2. Изразява желание да получи информация или услуга и изразява предпочитанията си</p> <p>3. Води личен разговор по телефона на познати теми, умее да дава и иска информация</p> <p>4. Използва прости езикови средства, съобразявайки речта си с конкретната ситуация</p> <ul style="list-style-type: none"> • Използва произношение и интонация, близки до чуждоезиковия модел <p>* Прилага компенсаторни стратегии за преодоляване на комуникативен проблем (използва мимики, жестове, синоними, перифразира)</p>	<p>дискусии, беседи, по телефона</p> <ul style="list-style-type: none"> • Частно лице в сферата на Услугите • Клиент/пациент • Гост/домакин <p>4. Учениците четат откъси от публицистични текстове (статии, интервюта, реклами), художествени текстове, приказки, разкази, адаптирани литературни произведения</p> <p>5. Учениците слушат разговори, новини, репортажи, реклами, съобщения</p> <p>6. Учениците водят разговор в пряк контакт или по телефона на конкретна тема</p> <p>7. Учениците пишат лични и читателски писма, преразказ на прочетен текст, картички, съобщения, автобиографичен текст</p> <p>8. Учениците усвояват компенсаторни стратегии:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ориентират се по жестове и интонация • Ориентират се по контекст, ключови думи и интернационализми <p>Използват речници и справочници</p>	<p>10. Imperfectul. Diate za reflexive-reflexivul reciproc si reflexivul impersonal.</p> <p>11. Formarea cuvintelor vintelor – nume de agent</p>	<p>да извеждат правила на базата на знанията до момента и с помощта на учителя</p> <p>6. Правят догадки чрез работа с текстове с непознати думи</p> <p>Ползват речници и справочници</p>	<p>известни музиканти, художници и тяхното творчество</p> <ul style="list-style-type: none"> • Информатика и информационни технологии: работят с аудио и видео техника, компютри, работа с Интернет <p>2. Учениците прилагат знанията си по:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Друг чужд език за обогатяване на езиковата си култура; търсене на компенсаторни

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
П И С А Н Е	<p>1. Съставя подробен план на прочетен или чут текст</p> <p>2. Прави преразказ на чут или прочетен текст(кратък разказ, приказка)</p> <p>3. Пише кратко писмо по конкретен повод</p> <ul style="list-style-type: none"> • Споделя свои преживявания • Изразява благодарност • Изразява поздравления и пожелания • Изказва мнения, предложения, становище по даден проблем, чувства, дава съвети, инструкции <p>4. Пише кратки лични съобщения и обяви, свързани с непосредствените си потребности</p> <p>5. Съставя кратък автобиографичен текст</p> <p>6. Води записки и бележки</p> <p>Използва прости езикови средства, правопис и пунктуация, които се доближават до основните норми на чуждия език</p>	Използват знанията си по други предмети			стратегии; на стратегии за учене на чужд език

V. СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ ПО РУМЪНСКИ ЕЗИК

Предложените методи и форми за оценяване на постиженията и критериите за оценка имат препоръчителен и незадължителен характер.

Проверката и оценката на крайните резултати от обучението е подчинена на целите за испански език като втори чужд език в XI клас на профилираните гимназии и паралелки с интензивно изучаване на чужд език, описани в Колона 2 – Очаквани резултати на ниво учебна програма. Осъществява се посредством видовете проверка, методите и критериите за проверка и оценка, посочени във ВИР за гимназиалната степен.

Функционалната проверка измерва комуникативните способности на ученика т.е. степента на развитие на уменията да слуша, чете, говори и пише на румънски език с оглед на успешното осъществяване на конкретни комуникативни намерия. Тя се използва в края на учебните раздели или срокове.

Критерии за оценка на постигнатата комуникативна компетентност в края на XI клас по дейности:

СЛУШАНЕ:

Оценяват се:

- уменията на ученика да разбира основната информация от радио и телевизионни предавания, кратки художествени текстове;
- уменията на ученика да разбира в подробности разговори в пряк контакт със събеседника и по телефона
- уменията на ученика да разбира и извлича конкретна информация от съобщения, указания, текстове на стандартен език

ЧЕТЕНЕ:

Оценяват се:

- уменията на ученика да разбира основната информация от публицистични, научно-популярни и кратки художествени текстове;
- Уменията на ученика да разбира в подробности информация от предвидените текстови разновидности.
- уменията на ученика да разбира в подробности информация от публицистични и научнопопулярни текстове;

ГОВОРЕНЕ:

Оценяват се:

- уменията на ученика да общува в пряк контакт с един или повече събеседници;
- Уменията на ученика да води разговор по телефона, да оставя съобщения на телефонен секретар.
- Уменията на ученика да се включва и поддържа разговор /да реагира адекватно, да прилага компенсаторни стратегии и подходящи поведенчески модели/.

ПИСАНЕ:

Оценяват се:

- Уменията на ученика да създава формално и смислово свързани писмени текстове, в съответствие с предвидените текстови разновидности и съобразно предназначението и адресата;
- Уменията на ученика да използва езикови средства, съобразени с основните изисквания за писмено общуване на румънски език /правилна употреба на езикови форми и структури, свързващи елементи, пунктуация/.

По отношение на рецептивните дейности /слушане и четене/ заложените критерии служат главно за подбор на текстовете. При продуктивните дейности /говорене и писане/ изведените критерии оценяват уменията на ученика да се изразява на изучавания език в устна или писмена форма.

Рецептивното речево поведение при слушане и четене се проверява и оценява чрез:

- задачи с алтернативен отговор

- задачи с избираем отговор
- задачи за комбиниране, при които отговорът само се маркира или с цялостен /разгърнат/.
- Въпроси към текста за слушане или четене, които предполагат също цялостен /разгърнат/ отговор.

В последните два случая, когато се иска отговор в устна или писмена форма, на оценка подлежи неговото съдържание, без да се вземат под внимание допуснатите изикови /граматични и правописни/ грешки, тъй като се оценяват рецептивни умения.

Продуктивното речево поведение се проверява чрез комуникативни задачи например:

- ситуации на общуване – целенасочено участие в разговор.
- Резюме /коментар в рамките на писмен текст с уточнени изисквания по отношение на съдържанието му.

При оценяване на говоренето и писането акцентът се поставя на постигане на комуникативната цел и спонтанност /стил на изказа, като формалните белези остават на втори план.

VI. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ ПО ПРИЛАГАНЕТО НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Предложените методически указания за работа и прилагане на учебната програма имат препоръчителен и незадължителен характер.

Като основен подход за реализиране на заложените в програмата цели и за постигане на планираната компетентност в обучението по румънски език препоръчваме комуникативния. Организацията на учебната дейност следва да отговаря на потребностите на учениците от общуване на езика, с ориентация към приложението му за решаване на конкретни комуникативни проблеми, във всеки етап на обучението.

Комуникативната компетентност включва правила и знания за езика /лингвистични, психологически, социокултурни/, съзнателно усвоени и подсъзнателно прилагани в конкретни ситуации на общуване.

Учебното съдържание дава знания за езика, за бита и културата на румънско говорещите страни и народи. Социокултурните аспекти се възприемат като неделима част от обучението и овладяването на румънски език. Създава се усет към социокултурния контекст и към комуникативния ефект от използваните езикови средства. Учениците формират умения за межкултурно общуване и прилагане на стратегии в общуването. Отдават се предпочитания на автентичните текстове за слушане и четене. Прилагането на различни методи и похвати за реализиране на програмните цели се определя от конкретните условия на обучение и индивидуалните особености, интереси, желания и потребности на обучаваните. Овладяването на желаната комуникативна компетентност насочва усилията на учениците, от една страна, към продукта на речта – разбиране и съставяне на текстове в съответствие с комуникативните намерия и, от друга, към самия процес на усвояване на знанията и изграждане на уменията, с което се поставят изисквания за овладяване на учебни стратегии, включени в постановката „да се учим как да учим”. Автономията на ученика в процеса на усвояване на чуждия език е равнозначна на способността да взема решения, да поема отговорности, да участва в интерактивните дейности, вложени в обучението, самостоятелно да контролира и оценява постигнатите резултати.

Усвояването на езиковия материал /фонетика, лексика, граматика, словообразователни възможности/ се осъществява в съответствие с комуникативните потребности в конкретните ситуации на общуване и развитието на способност за подбор и прилагане, в устна и писмена форма, на езикови знания, отговарящи адекватно на ситуацията и изискванията за разбиране и създаване на текстове.

Обучението в XI клас се характеризира с тематична организация на учебния материал. Всяка учебно-методическа единица следва да бъде структурирана и

разработена по начин, съответстващ на значимостта и обема на разглежданата тема.

Водещи в учебния процес са словесните действия, понятията, тематиката, текстовите разновидности, сферите, ролите и местата на общуване и тяхната реализация мотивира необходимостта от разкриване на функционалните стойности на езиковите и неезиковите изразни средства.

Допустима е употребата на родния език в случаите, когато той се явява най-подходящото средство за разкриване съдържанието на думата, израза, фразата, изречението, но не и на цялостен текст. Преподаването и необходимите обяснения се осъществяват изцяло на румънски език. В съпоставителен план могат да бъдат представени явленията, тъждествени с родноезиковите, или особеностите, които са потенциален фактор за пораждаване на интерференция.

Прилагат се утвърдените в практиката социални форми на работа: по двойки, по групи, индивидуална дейност и фронтално обучение. Отдава се предпочитание на ролевите и дидактични игри, на свободните разговори и на задачите за самостоятелно изразяване в писмена форма. За развитие на рецептивните умения /слухови и четивни/ се използват автентични тестове и упражнения за проверка на разбирането.

Учебният комплект за XI клас се състои от:

- учебник;
- учебна тетрадка;
- звукозаписи;
- помощни и нагледни материали, напр. Сборник с текстове за четене, граматичен справочник, двуезични учебни речници, видеозаписи, компютърни програми и др.